

LIBERTATEA

Abonamentul: { „Libertatea“ (4 pag.) 120 Lei pe an.
„Foala Interes.“ (4 pag.) 80 Lei pe an.
Cel-ce la abonează pe amândouă, le primește cu 150 Lei
pe an, — 75 Lei pe jumătate de an, — 40 Lei pe 3 luni.

Foale pentru popor.

Apare JOIA

Director: Ioan Moța.

Pentru străinătate: 300 Lei pe an, trimiși în banii
țării aceleia în preț de 300 Lei, sau prin cec de bancă.

Redacția și Administrația: Orăștie (Jud. Hunedoara)

UN PLAN

al ministrului de Agricultură pentru înaintarea plugăriei

— Vetre de lumină. —

Se vestește, că d. I. Mihalache, ministru al Agriculturii (a lucrării pământului) vrând să dea un avânt luminării țărănimii în cele plugărești, — chibzuește ca să facă din moșiile cari n'au fost încă împărțite, ci au mai fost oprite la îndemâna statului, — să facă cât mai multe *Moșii de model*, adică conduse de oameni cu școală bună în ale lucrării pământului, după cele mai înaintate îndrumări ale științei.

Aceste moșii ar fi să fie vetre de lumină în ale plugăriei, pentru tot ținutul vecin cu ele.

Iar pentru ca lucrarea să nu rămână neabgătată în samă de țărâni din jur, dl Mihalache e de părere, să lângă fiecare moșioară de asta de școală, să dea unui țăran mai isteț și zelos, un loc potrivit de unu sau două jugăre, ca acela să întemeieze acolo o mică pepinieră (școală) de pomi, de legume, de ierburi măestrite. Statul să i dea fără plată altoi de pomi, puții, apoi răsaduri și semințe de legume, el numai să le lucreze pe toate, făcând din acel loc o grădină-model (de muștră, de arătare) de pomi și de legume de tot felul. Să le iee folosul, dar să vadă și alții ce folos poți avea de pe un petec de pământ bine și după știință lucrat și folosit.

Gândul e bun. Ii dorim grabnică îndeplinire.

Doar încă un cuvânt: Pe moșia-model a statului, să se lucreze sub conducerea unui Agronom priceput, învățat, și acela să țină acolo o Școală pentru fiii de țărani cari ar voi să meargă în ori-ce vreme spre a culege învățături de pe moșii. De-o vrea un tiner țăran să stea acolo numai 2 săptămâni, o lună, două, trei, ori-când, când are el răgaz de-acasă, — pe moșia model a statului el să găsească adăpost. Un profesor să i iee pe ce-i veniți și să-i înzestreze, când îi are, cu cât mai multe cunoștințe „practice“ (cu folos puse în lucrare), pe cari ducându-le acasă, să vadă vecinilor lor, ba tot satul, că cutare a prins o învățătură și are după ea un bun folos! Incât să fie acest fapt îndemn și pentru alții a alerga la moșia-model spre a-și îmbogăți și prenoi cunoștințele despre lucrarea pământului.

Iar Duminecile și sărbătorile să

fie cât mai bine folosite de cei dela moșia-model: Să vestească tot ținutul, că chiar în Dumineci, ca zile libere, ei vor face lucrări doveditoare și îndrumătoare, în grădină, în câmp, ori-unde, însoțindu-le cu învățături luminate date de profesori-agronomi, — așa că în Dumineci și sărbători să curgă tineretul econom de prin satele din jur, la Moșia-model, ca la o Fântână cu apă fermecată, care îl prefacă pe slăbănog în voinic, pe harap în om alb și frumos.

Atunci moșiile-model vor fi aceea ce am dori noi să fie. Atunci plugarul român s'ar apropia de înălțimea la care au ajuns plugarii Franței, Germaniei, ori fermierii Americii. Atunci am fi fericiți a ne fâi, că am ajuns să avem adevărați: *plugari luminați*.

Dacă d. Mihalache va face macar un început de a se folosi moșiile statului în acest fel, — el va face un lucru de laudă, recunoscut de toți binevoitorii plugăriei noastre.

In Parlament

se debate încă (la Deputați) răspunsul ce e a se da la Cuvântul Tronului. Înainte de a intra în acea dezbateri, se fac, ca de obicei, felurite înștiințări și întrebări băncii Ministeriale, arătând dorințe ori nemulțumiri din țară.

Dar dezbateri noiilor legi pe cari le pregătește guvernul, încă nu s'a început. Până se termină dezbateri la răspuns.

Partidele politice

desființate în Yugoslavia.

Regele Alexandru al Yugoslaviei, s'a încredințat, se vede, prea deplin, că toată neliniștea și tulburarea ce bântue grozav dela războiul încoace, împedecând mersul înainte al țării, — vine numai dela Partidele politice, cari se țin una ca alta mai bună, mai înțeleaptă, mai atot știutoare și de minuni făcătoare. Până ce era să facă minunea de — a sfâșia țara și a o rupe în trei!

Sătul de aceste stări de lucruri, primejdioase pentru popor și pentru stat, a luat o hotărâre strașnică: a desființat toate partidele politice, nedând voie mai mult conducătorilor lor să lucreze ca „partide“, — până nu va vedea țara așezată pe drumul cel bun al păcii și înălțării.

Imprumutul,

mult așteptatul și de zeci de ori vestitul că e gata, că azi, ba mâine, se iscălește, — încă tot nu-i iscălit și încheiat.

Se vede că atâtea greutateți se pun în cale străduințelor spre o ieșire din lipsuri, a țării noastre, încât nici noul guvern, nu le poate înlătura, deși credea că el le va înlătura în câteva zile după venirea la putere.

Ne stau în cale hoții de drumul mare și văzându-ne în lipsă, ne strâng tot mai tare, pentru ca să ne supună loruși și mai mult!

În fiecare zi ei vin cu o cerere nouă. Dacă ai primit-o și pe aceea, crezând că, în sfârșit, ai încheiat, mâine mai scot din buzunar una, un nou șurub în coastele neamului și al țării și — în folosul neamului lor de vipere...

Calendarul a rămas

neschimbat.

— Paștile la 31 Martie. —

Trei zile de sfat au ținut înalții Arhieriei și Bisericii ortodoxe române, chibzând asupra cererii unei părți din credincioșii din Basarabia și a unora din Moldova de sus (cari se luaseră după cei din Basarabia), — ca să se schimbe data satorită în vara trecută pentru sărbarea Paștilor.

Erau de părere ca să se schimbe hotărârea și să se primească iarăși data care s'ar veni după vechea Pascalie (rînduiala de socotirea Paștilor) anume ziua de 5 Mai, — Metropolitanul Gurie al Basarabiei cu Episcopii de sub ocârmuirea sa: Visarion dela Hotin și Iustian (Teculescu) dela Cetatea Albă, — nu pentru alt cuvânt, ci numai pentru-că așa cer o mare parte din credincioșii lor Basarabeni.

Cererea s'a luat în cercetare. S'a dat la cei mai adânci cunoscători în ale astronomiei (științei despre mersul stelelor și soarelui) și în ale vechilor hotărâri ale Sfinților Părinți. Și acei învățați au venit cu dare de samă despre cercetările lor și au dovedit, că hotărârea de a se ținea Paștile la 31 Martie, e *cu totul în conglăsurire și cu știința și cu canoanele și hotărârile vechilor Sinoade ecumenice* (a toată lumea) ținute pe vremea Sfinților Părinți.

Mai dătătoare de glas în privința asta este rînduirea sfântului Sinod dela Nicea, care spune limpede, că: Paștile au să cadă între 22 Martie

și 25 Aprilie, în întâia Duminecă după luna plină ce vine după ecuinocțiul de primăvară (când ziua e la fel de mare cu noaptea).

Așa că hotărârea sfântului Sinod e cu totul bine întemeiată și după știință și după canoane.

După asta au vorbit mai mulți înalți Arhieriei, anume însuși Patriarhul Miron Cristea, Metropolitanul Dr. Bălan dela Sibiu, Vartolomeiu dela Râmnic și alții, arătând că în Eparhiile din Ardeal și Bănat, ca și în cele din Muntenia, din Bucovina și în partea ca mai mare din Moldova, — nici nu se vorbește de o astfel de schimbare, nici nu o dorește nimenea, decum să o ceară!

Pornirea din Basarabia e o amuțare a poporului de către oamenii răi și voitori de rău bisericii noastre.

Conducerea cea mai înaltă a sfîntei biserici însă, nu poate lăsa, ca lucruri atât de mari, să se schimbe după cereri pripite și nu destul de adâncite ale unei părți de credincioși.

S'a vorbit și de aceea, că ce va fi dacă unii nu s'ar supune hotărârii sfântului Sinod? Și s'a răspuns: Slujitorii bisericii trebuie să asculte de îndrumarea celei mai înalte instanțe bisericești, care e Sfântul Sinod, adică *Marele Sfat al tuturor Arhierilor Bisericii*. Că nu e vorba de hotărârea unui om, care, chiar Arhieriu fiind, s'ar putea să fie și cu greș, ci e aci chibzuiala tuturor, și așa hotărârea lor trebuie să fie cu bună temelie! Fețele bisericești cari nu se vor supune hotărârii acestei înalte instanțe, vor fi poftite a se coborî din scaunele lor, din slujbele lor.

După sfătuirii îndelungi despre aceea, că dară cum e mai bine și ce mai de folos bisericii și păcii ei?, — toți Arhierii (și cei din Basarabia) au iscălit hotărârea repetită, că, dară, Paștile rămân bine stabilite pe ziua de 31 Martie. Preoții nu le vor sluji la altă dată.

Despre hotărârea cea nouă, întărind pe cea veche, înalții Ierarhi vor da un înalt cuvânt Arhieresc către tot poporul credincios, tâlcuindu-i cu părintească dragoste, de ce e bine cum s'a satorit lucru de ei și de ce nu fac bine cei-ce cearcă a schimba hotărârea. Cuvântul va fi cetit în toate bisericile de către slujitorii sfîntelor altare.

Sfătuiți de pe acum, cu toată dragostea, pe toți cetitorii noștri, a se face și ei propoveditori cumiți și drepti în mijlocul poporului, — pe unde ar fi de lipsă, — ca oame,

nii să asculte glasul Arhierilor, — cari n'au atins cu nici un strop de apă sfânta credință străbună, când au făcut o îndreptare a calendarului, pe care o cerea timpul!

— Intrebat de un gazetar, un Arhieru a spus:

„Nu s'a adus nici o atingere dogmelor (temeliilor de credință) ale vechii credințe ortodoxe, nici macar formelor ritului (chipului de a sluji), —

n'am făcut decât să îndreptăm (și îmbunătățim) Calendarul, — întocmai cum ai îndrepta un cias care rămânea napoi ori mergea prea înainte, și am așezat Paștile după ciasul îndreptat!..“

Așa este.

Încă ceva. Nu se puteau pune Paștile în 5 Maiu și pentru cuvântul, că atunci — rămânând încolo Calendarul îndreptat, — Rusaliile, ar fi căzut cu numai câteva zile înainte de Sâmpetru, așadar în plin post!

Dar numai anul acesta e așa de greu de împăcat lucrul în privința Paștilor, — în cei următori va fi mai ușor și, ci-că, abia peste 45 de ani mai ajungem iară la un an cu greutăți ca acesta.

Să fim dar pe pace. Arhierii vegheză cu bună grijă de legea noastră sfântă, și hotărârile lor nu se iau cu ușurință, ci cu adâncă chibzuială. Să le primim cu liniște și cumintețea ce se cere bunului creștin.

Agentul comunist

s crezut că i vremea bună de a veni acasă..

Un primejdios ațîțător la comunizm pînă muncitorii din România e păcătosul Dobrogeanu-Gherea, fiu al fostului scriitor la noi cu același nume. Tatăl său se iscălea cu numele românesc Dobrogeanu-Gherea și scria așa de frumos românește, încât era ținut printre scriitorii români, — dar era de faptă jidan. În fiul său s'a trezit de nou tot sângele strein și vrășmaș țării noastre. Pentru îndreptare uneltiri comuniste, el a fost înainte cu câțiva ani osândit la 10 ani robie grea, — dar a scăpat nu știu cum din închisoare ou 4 ortaci ai săi (ajutați de cei de-o lege cu ei) și au fugit în Rusia.

Acum auzând că în România e un guver nou, foarte binevoitor muncitorimeii, Gherea a crezut că-i vreme bună pentru ei și — a venit îndrăzneț în țară, oblu'n București, și haid' la lucru, la pregătirea muncitorimeii pentru „ziua cea mare“ (când să se vadă și aici ce e în Rusia).

A fost prins și arestat. E dat de nou pe mâna Conziliului de războiu.

Din alte țări.

TUNELUL

Urișul tunel care să lege Anglia de Franța, venind cu trenuri pe sub mare, — lucru care părea înainte cu zeci de ani, un simplu vis al unor oameni cu închipuire prea viuă, — e tot mai aproape de împlinire:

Guvernul englez a făcut o întrebare către Camerele de Comerț, ca așezeminte ce au să ocrotească marele negoț al țării cu țările streine, dacă cred ele că ar fi bine și de folos pentru negoțul țării, săparea acelu tunel ori nu? Și pân' acum 42 de Camere de Comerț (de negoț) și alte 73 Societăți muncitorești din țară, au răspuns că da, să se facă! Că ar fi de mare folos!

Și așa planul se apropie de începuturile împlinirii, — și mulți din noi vor trăi ca să audă că — trenurile pline de mărfuri și de călători dela țarmii Angliei, fug pe sub gâtul de Mare zis „Canalul Mânecii“ câte două alătura, ducând mărfuri și oameni pe care li scot pe pământ francez, poate chiar la Paris!

Vor lucra la el 4 ani de zile câte 12.000 de lucrători de-odaată!

Se va schimba chemarea sub arme a recruților.

Nainte de războiu și în România, recruții erau chemați sub arme toamna, — dar prea târziu, la 1 Novembre, când e frig de-a binele.

După războiu au început a-i chema la 1 Februarie, în plină iarnă.

Se spune că urmările sunt foarte dureroase. Tinerul care acasă a avut poate o îmbrăcăminte bună și o casă caldă, aruncat în cazarmă la căldură slabă și îmbrăcat slab, ușor se bolnăvește. Și de aceea se spune că în armata noastră sunt mai mulți bolnavi, ca în alte țări.

Ministrul de războiu, d. General Cihoski a spus că va schimba legea asta și va face ca recruții să fie chemați iară toamna, la 1 Novembre.

Foile cu bun gând spun, că și 1 Nov. e rău, e prea în iarnă și urmările sunt aceleași, ca și chemarea la 1 Februarie. Și cer să se pună termenul de chemare pe primăvara, când a slăbit bine iarna.

Chiar și în anul de față chemare s'au amânat pe sfârșitul lui Februarie și nu mai mult pe ziua de 1 Febr.

Incepe ase pocăi?

— Vl. dica Măjilath dela Albaulia. —

În viața de obște a Ungariei am avut prea dese prilejuri a vedea, că renețării (cei lăpădați de neamul lor) erau mai aspri prigonitori ai neamului de care s'au lăpădat, ei sau părinții lor, decât Ungurii cei curați.

Acest adevăr l'am văzut dovedit și prin purtarea vlădicului dela Albaulia, „contele“ maghiar Măjilath, romano-catolic, care după războiu era mai înverșunat dușman și potrivnic stăpânirii românești, decât mulți Unguri de cei curați. Au nu el dete comanda la Incoronarea Regelui Țării în cetatea dela Albaulia, ca Episcopii catolici să nu intre în biserică în care se încorona Regele Țării? El se plimba înșepat și vătămător la adresa statului român, pe afară în o loge largă ținută pentru oaspeții streini!

Nu mai un popor prea îndelung răbdător ea poporul nostru, a putut

sufri această purtare provocatoare, pămuitoare, față cu stăpânul casei! În altă țară, ar fi fost măturat îndată de pe aci și ca mâne tras în judecată!

Iar după aceea, până azi, unde numai poate, ațîță lumea prin preoții săi, cari ne urăsc de moartă, — împotriva a tot ce e al Statului românesc.

Și cine o face asta? Un om în a cărui vine curge mult — sânge românesc. Protopărinții lui au fost doară Români, — dar români de cei lacomi după fărîmături din masa Domnilor lor, cari s'au lăpădat de scartea fraților lor iobagi și lingșindu-se streinilor domni în țară, au trecut la legea și limba aceloră, — trăind apoi bine așa ca renețai. Nepotul lor acesta ajuns, iaca, „conte“ și Vlădică..

Dar roata vremurilor se învârt. Și se învârti roata și pe aici. Și veni la putere neamul părinților lui.

De asta vlădica Măjilath nu trebuia să se supere așa de tare. El trebuia să vadă în asta *degetul lui Dumnezeu*, care „umili-va pe cei înalți și ridică-va pe cei zmeriți“... El trebuia să vadă împlinirea unei dreptăți alui Dumnezeu, care ridică din umilire pe bun poporul său. Așa făcea un bun creștin și încă vlădică creștin.

În loc de asta, el ne-a hulit, ne-a subsăpat și dac'ar fi putut, de nou în groapă ne-ar fi aruncat. Căci așa e firea lăpădaților de legea părinților lor..

Zece ani s'a zbatut în „nenorocirea“ sa de a fi ajuns sub stăpânirea românească..

După zece ani însă, s'a muiat (ori se face că s'a muiat) și începe a fi mai dulce la gură colo prin București, — ca doară-deară prin asta mai câștiga ceva pentru ai săi, de pe acolo.

Iacă într'adevăr ce spun foile dela București:

Săptămăna trecută, capii bisericilor ungurești din Ardeal, în frunte cu Episcopii lor, catolici și calvini, s'au înfățișat la d. Intâi Ministru Maniu, pentru a-i cere fel și fel de sprijinuri pentru bisericile lor, din bugetul statului. Ca să câștige bunăvoința dlui prim-ministru, episcopul Măjilath s'a întors cel puțin pe-o clipă, cu spatele către idealul (ținta cea înaltă) a Ungurilor săi, și a spus capului guvernului, că:

„Maghiarimea din Ardeal a ajuns a înțelege, că goana după soarele apus, e zadarnică!“..

Că por fi felicitat pentru vorba asta Ungurii pe cari li conducea, nu știm. Dar de o călca mai departe pe acest drum, e să-l vedem încă într'o zi spunând și mai mult, — că.. În el s'a trezit sângele strămoșilor și că zău de nu se simte el Român ca noi ca toți.. Mai ales că acum aci e interesul (folosul)..

Calendar pe 1929, nu mai avem. Rugăm să nu ni se mai trimiță cereri și bani.

— Pe cei cari au cerut și poate nu le-au vândut încă pe toate, îi rugăm să ni le trimită îndată înapoi, dar cel mult până la 10 Februarie.

„Teatrul Național“

DIN BUCUREȘTI, ÎNCĂPUT PE MAINE ÎNȚELEAGĂTOARE A ROSTULUI LU

Două vești neplăcute se dau del „Teatrul Național“ din București.

Alte teatre merg după gustul stăpânului lor și stăpânul după gustul publicului (a lumii ce îl caută). Dacă stăpânul teatrului vede ca publicul e pofitor de lucruri ușoare de comedii fără miste, chiar de prostii, — o să joace bucăți de a ceea, ca să atragă lumea care aș ceva așteaptă.

Dar „Teatrul Național“, a cărui stăpân e Statul, — acesta a fost todeauna, e și azi, în toate țările cu conducere înțeleagătoare, Mare Școală a Vieții. Aici se joacă bucățile cele mai alese ale celor mai buni scriitori, cari pot uneori și numai bucăți de desfătare a privitorilor, dar de cele mai multe-ori sunt icoane luate din viață și cu măiestrie lucrute așa fel, ca din ele să înveți ceva, să te alegi cu o lecție bună, să te îngrozesci de urmările rățăcirilor vieții și să te atragă pe drumul cel bun, — să te faci mai bun, nu mai rău! Să mergi dela teatru ca dela Biserică, unde și s'a spus o predică plină de duh și de adevăr, în o formă desfătătoare, plăcută.

De aceea, pe lângă Teatrele Naționale (avem abia vre-o 5-6 în țară, în orașele mai mari) sunt așezate așazise „Comitete de lectură“, adevărate comisii în care se adună (cu plată) cei mai aleși scriitori, și ei cetesc lucrările ce se înaintează de scriitorii de teatre, pentru a fi jucate. Și numai dacă Comitetul le-a aflat vrednice, se joacă. Părerea Directorului Teatrului trage mult în cumpănă. Cam gustul lui, înțelegerea lui, se oglindește în hotărârile date, că — ce să se joace.

Ei, bine, guvernul nou a trimis în fruntea Teatrului Național din București, ca Director (care, lucru fără rost, se schimbă și el de câte ori se schimbă guvernul), pe d. Liviu Rebreanu. Acesta e un scriitor meșter de peană. Dar ca suflet românesc, ca alegător între bun și rău, între patriotic și nepatriotic, e de tot nesimțitor. Doar în timpul războiului a avut o ținută urată, prielnică dușmanului cotropitor, încât venind odată la Chișinău printre noi refugiații Ardeleni, a fost bătut de câțiva Ardeleni pentru părerile sale rățăcite, fiind și el un Ardelean. După războiu a scris o nuvelă în care preamărește pe un Jidan și arată pe Români ca adevărați canibali în purtarea lor cu nevinovații de jidani.. El știe de ce a scris'o și de dragul cui. Guvernul cest nou, poate necunoscând aceste scăderi ale meșterului scriitor, a crezut că face bine numindu-l Director la Teatrul Național.

Dar Teatrul nu s'a fericit cu dănsul. Dă în gropi. Iaca două dovezii:

Ion Minulescu, un scriitor de lume nouă, meșter la scris, dar luând peste

picior toată viața și formele și rosturile ei, a scris o piesă de teatru plină de arătări de „dragoste liberă”, destrăbălată, cu arătări prea îndrăznețe. Se încheie piesa cu arătarea unei întâmplări de-adreptul nerușinate între becherul erou al piesei și o fată dela hotel, — dar cortina se lasă și copere prostia ce ar fi să urmeze.

Această piesă poate fi jucată pe scena unor teatre care sunt anume căutate de becheri ca cel din piesă tocmai pentru arătările sale ordinare, — teatre în care înveți a face răutăți și a te tăvăli în păcate, — dar nu pe scena „Teatrului Național”, care e un fel de Biserica Catedrală a Artei, a Înaltei Măestrii de a face pe oameni mai buni, nu de a-i învăța a fi și mai stricați!

Ziarul „Universul” și încă unele cu bun simț, au scris împotriva jucării acestei piese la „Teatrul Național”. Dar d. Director Liviu Rebreanu nu le-a luat în seamă, ci a repetat încă de câteva ori piesa cea „cu haz”...

Aflând despre asta Ministrul Învățământului (al Școlilor) a dat repede poruncă către toate Direcțiunile tuturor Școlilor din București, prin care le face cunoscut, că oprește pentru viitor tinerimea Liceelor și a altor Școli medii, de a mai cerceta „Teatrul Național” și alte teatre cari joacă piese desmățate și stricătoare de suflete!

Ministeriul Artelor aflând de asta, a cerut lămuriri Direcției Teatrului Național și că se înlătore piesele imorale din șirul celor ce se joacă la acest teatru mare.

— Alta. Fiind un loc liber în Comitetul de lectură (de cetire a pieselor cari să se joace la acest teatru), — la recomandarea noului Director, a fost ales — un scriitor jidan, nici nu ceva mare deștept, doar atâta că, fiind Jidan, îl va fi cerut Marmorosch-Blank sau voiau domni să-i facă lui Blank o plăcere...

Ne ducem tot mai adânc și în robia culturală, după ce în cea economică, suntem înjugați bine!

Pe Valea-Jiului,

ținutul Petroșenilor (jud. Hunedoara) ca să mai dea de lucru miilor de muncitori rămași fără lucru în minele de cărbuni, — unde se vede că nu merg trebile bine, — se vor începe lucrări la șosele (drumurile de țară). Guvernul va pune spre acest scop la îndemână vre-o 20 milioane Lei.

Ceitorii noștri buni Români, să se uite, cam cine are folosul cel gros după acele lucrări? Cine vinde lucrătorilor hrana, cine are magaziiile de hrane și materiale ce-s de lipsă? Să vedem au folos Români de pe acea Vale de aceste lucrări, sau și aci mai mult străinii?

Ciainăriile pe Valea Jiului. Guvernul vrea să vie într-o formă oarecare întru ajutorul poporului de pe Valea Jiului. Aflând că se bea din cale-afară mult pe aci, și că în lipsa de venite de care lumea suferă și în acest ținut, ca și, de altfel, în toată țara, — crede că ar fi găsit un mijloc de a opri în parte poporul de pe povârnișul beuturii, care îi aduce și mai multă sărăcie și nefericire în casă. Acest mijloc ar fi: înființarea de Ciainării, adică miei ospătării în care nu se capătă altă beaură, decât ciau.

Ministeriul de Industrie s'a pus în legătură cu conducătorii Societăților de cărbuni de pe această Vale, și a mijlocit ca acelea să dea câte

un local (casă potrivită) la Petroșeni, Vulcan, Lupeni, Aninoasa, Petrila și Lonea, în care să se deschidă ciainăria.

Aci lumea va căpăta un ciau cu 3 bucăți de zahăr, pentru numai 1 Leu. Dacă vrea și 1 bucată de lămâie (țitroană), va plăti 1 Leu 50 bani. Dar fără rum, numai ciau curat și îndulcit sau acrit puțin cu lămâia. Lumea năcăjită va fi ajutată prin aceasta. Omul își duce o bucată de pâne cu el sau și o bucată de slănină și gustând din pâne, bea din ciau și e hrănit și nu mai are setea de beaură. Ori ce cățămice mică de beaură ar cere în vr'o crîsmă, îi vine de zece ori mai scumpă, ciau.

Se vestește că în curând ciainăriile se vor deschide, fiind de mare folos acum iarna în vremea rece, — dar ele sunt de mare folos și vara, căci ciauul beut vara, chiar cald ce n'ai crede, răcorește plăcut corpul omului obosit.

Dorim însă ca aceste Ciainării să fie date la Români!

În același timp auzim că să închiid vreo 37 crîsmă pe Valea Jiului. Foarte bine. Erau crîsmă ținute fără drept de streini îndrăzneți.

Nu mai să nu treacă cumva aceia la Ciainării!

NOUȚĂȚI

Concert pentru Monumentul Unirii de la Sibiu. Corpul VII de Armată dela Sibiu a luat hotărîrea de a ridica în acel oraș un mare Monument al Unirii. Pentru strângerea de fonduri, conducerea Corpului a lăsat să se pregătească un distins Quartet muzical, stînd din 4 domni Ofițeri, cântăreți la Vioară, Violă și Cello. D-lor dau Concerte prin orașele de pe cuprinsul Corpului, pentru strângerea fondurilor de lipsă Monumentului.

Vineri la 1 Februarie solii muzicali ai Corpului nostru VII de Armată, vor concerta în Orăștie în sala dela „Transsylvania”.

Vor cânta: dl Lt. Colonel Capșa și Locotenentul Pantazi la vioară, al șef de Muzică Hering la Violă și dl Lt. Col. Int. r. Slăvescu la Cello. Cîteva puncte vor avea acompaniare la pian de d-na Comandor baronesă Eichelburg.

Concertul e premers de conferința dlui protpp militar, maior I. Dăncilă.

După Concert dans, la care va cânta Muzica militară a Regimentului 92 Inf. de aici, sub conducerea dlui Diriginte Savel Horceag.

Toată lumea e invitată, avînd în vedere patrioticul scop.

Cutremur mare de pământ a avut loc la Venezuela în ținutul Cumana. Au pierit 300 de oameni sub dărămăturile caselor prăbușite peste ei și 2000 răniți.

Conziul orașului Orăștie, a fost dizolvat (desființat) prin ordinul Prefecturii, în urma unei anchete (cercetări) făcute de d. Subprefect, ajutat de un d. Contabil județean și un membru al Conziliului județean. Cercetarea ține a fi găsit unele greșeli de administrație, cari să fie destul temei pentru a desființa Conziliul!

S'a numit în fruntea orașului o „Comisie interimară” (vremelnică) în frunte cu d. Nițu Branga, care să conducă trebile orașului până la noua alegere ce va urma la timpul său.

— Asemenea au fost desființate

Conziliile comunale la Petroșeni, Lupeni, și în alte orașe și comune din județ.

Pentru bunul mers al trebilor orașelor și comunelor, aceste desființări a vechilor Conziliu, sunt de folos și spre binele comunelor cari le aveau, — căci, dacă instanțele mai înalte ale lor, conducerea județului și guvernul, nu le vedea cu ochi buni, acelea și așa nu puteau face nimic pentru comunele în fruntea cărora se aflau. Nouăle Comisii Interimare vor putea face negreșit mai mult pentru orașe sau sate, fiind plăcute instanțelor mai mari ale lor. De aceea orașele și satele a căror Conziliu au fost desființate, să nu se supere, ci să se bucure.

Tifos exantematic, teribilă boală a lipsei și a frigului — s'a ivit în satul Glodeni din județul Dâmbovița. Sau aflat 7 bolnavi atinși de grozava boală. Ea se arată acolo unde nu s rufe destule pentru a se ținea oamenii curați. În murdărie se prădesc păduchii veninoși cari dau această boală. Curățenia și hrana bună, sunt leacul împotriva ei.

Sărmana mamă bătrână. Irina Luca din Bărnova (sat lângă Iași) a primit din satul vecin Pietrăria, vestea că fiul ei este greu bolnav. Inima de mama i-a poruncit să plece să fie lângă dragul său fiu. Era pe 'nserat și frig mare și viscol furios afară, — ca în multe părți din țară. A plecat, crezînd că va ajunge acolo cam într'un cîs. Dar pe drum și pe viscol ea s'a rătăcit. Că viscolul o împingea într'o parte, o făcea și să cadă, se ridica și apuca într'altă parte, cum nu se mai vedea bine. S'ar fi întors, nu mai știa pe unde. Dimineața următoare au găsit-o moartă, înghețată, într'o groapă între hotară.

4 sonde în flacără! În dimineața zilei de 28 Ianuarie, o sondă (fântână de petrol) dela Moreni (valea Prahovei) a luat foc dela un scurt-circuit al firelor electrice. Sonda dădea 10 vagoane de țitei pe zi. Îndată a început a ardă cu bobotaie mare. În 10 minute alte 2 sonde au luat foc, apoi a 4-a și după ele batalurile (coșurile acelea rotunde în cari se cuprindă țiteiul și petrolul) de câte 20 vagoane una!

Focul dă o privesc grozavă. Nori negri și nebușitori copâr ținutul și casete din comună. Spaimă uriașă între locuitori. Sondele au ars de tot.

Șvabul — poporul. În ședința dela 23 Ian. a Adunării Deputaților, deputat șvab Kreuter din Bănat, a dovedit că are foarte la inimă nevoile poporului din Bănat. Dsa a aflat că poporul nu are de nimic așa grabnică nevoie, ca de — deschiderea crîsmelor. Și pentru a fi plăcut poporului, a cerut ca în Bănat să se deschidă crîsmele Duminică, (se vede că el a promis asta în alegeri și ar dori să-și poată împlini făgăduința). În alte țări se năzuește lumea spre — îndepărtarea poporului de crîsmă. Noi să-l înfundăm în ea...

Jerfete gerului. Doi săteni din com. Corbu (lângă Vaslui, în Moldova) plecînd în 26 Ianuarie spre comuna vecină, dar cam depărtată, Reditu, și avînd se treacă prin ceva văi și peste dealuri, — au fost opritți locului, ba doborîți la pământ de un viscol turbat ce sufla în calea lor. Nenorocii, tăiați de sulitele gerului, nu s'au mai putut scula și stînd așa în zăpadă doar mai trece grozavia, am simțit căi cuprinde

somnul — semn foarte rău în astfel de vreme — și au adormit și adormiți au fost pe veci!

Desmînțire. Am scris în numărul trecut, că Ion Dăncescu Vida, din Tămășeș (lângă Orăștie) s'a pierdut mergînd la un iarg la Odra Așa ce spusese un toar țaran de acolo d'n sat, care venind în redacție, ne-a povestit lucrul, dîndu-se drept fiu al celui pierdut.

Peste câteva zile ni-a venit în redacție omul zis pierdut cu adevăratul său fiu, arătîndu-ne că am fost duși în rătăcire de un om care a voit să facă o glumă răutăcioasă cu băt_ăoul.

Aflăm că e o ură mare acolo în sat, între un vîed de oameni d'n jurul numitului Dăncescu Vida și niști din altă tabără și așa unul a crezut că face o glumă cu haz, dîndu-ne acea știre.

Rugăm pe toți cei bine-întelegători, să nu încerce a înșela buna credință a unei foi, nici așa cu graiul, nici în scris. Urile lor din sat lasă-le acolo, îngroapele acolo Ele nu privesc mîile de ceilorți ai foil din toate părțile țării. — Pe viitor vom ști cum să primim astfel de știri locale.

Dela Cinema Astra. Joi seara se va rula filmul „Piratul negru”, cu regele artiștilor cu Douglas Fairbanks. Intreg filmul va fi colorat.

Duminecă după masă și seara se va rula filmul „Dragostea Jeanne Ney” cu cunoscuta artistă Brigitte Helm care a jucat în filmul „Hramul”.

Ger cumplit se vestește din Secuime (partea spre Carpați a Ardealului, ținuturile Săcuiești). Dela Mercuria Ciucului se scrie, că acolo prin 26 Ian. era dimineața la 8, la răsăritul soarelui, ger de 20—30 de grade! Cum nu s'a mai pomenit.

— Lângă Constanța a fost găsit înghețat într'un șanț spre cimitir Ivan Nesturian.

— Pe drumul ce duce dela Chișinău spre Orhei (Basarabia) s'au găsit 5 oameni înghețați, — la felurite puncte ale drumului.

— Lângă Hârșova viscolul a doborît pe Vasile Găurenu, l'a coperit cu zăpadă și a fost aflat înghețat.

Pe la noi, prin județul Hunedoarei, frigul s'a muiat de-a binele, streșinele curg, zăpada se topește încet și se zbea în pământ.

Alții la rînd!

Ne omoară în ziua mare, și nu li se întîmplă nimic!

— ÎNCĂ 4 UCIIȘI DE SPIRIT METILIC —

Ziarele din București aduc știre despre o nouă moarte din otrăvire cu beaură în care jidani au pus spirit metilic, — aci în București.

Alexandru Rădulescu, om timer și voinic, s'a dus Miercuri după masă, în săptămîna trecută să se „cînstească” cu câte-un păhărel de beaură și o gustare, prin bodegăle di partea locului.

Seara a venit acasă vîitîndu-se că-i este rău. Simte arsuri pe pept și în stomac.

Familia, spăriată, la adus îndată la spitalul Brancovenesc, unde însă, cu toate îngrijirile ce i-au dat Doctorii, a murit.

— Alte două morți la fel se vestesc din Bucovina.

— Iar al 4-lea nenorocit e din Constanța.

Au plecat să guste un păhărel de beaură, să-și facă un pic de

voe bună, — și s'au trezit trăzniți și puși în pământ!

Iadrăzneala tâlharilor cari fabrică beuturile falsificate, merge înainte. Ca în satul fără câni.

Se prăvălesc unii după alți creștinii otrăviți de Jidan, aci sub ochii stăpânilor țării, în capitala (orașul cu scaunul de conducere) a țării, și — nu li să întâmplă nimic!

Dacă niște Români ar fi zmls perciunii unui pui de Jidan, pentru ceva răutăți ale lui, ar fi vuit codrul gazetelor evreești, s'ar fi dat telegrame peste tot pământul, în deosebi la America, despre „barbaria“ huliganilor de Români, și sute de glasuri s'ar fi ridicat împotriva „sălbătăciei“ românești.

Ei însă pot să ne omoare aci, și despre asta abia să scriu trei șire la gazete, — cele mai multe și cu mai mulți pistrui pe obraz, nu scriu nici un șir! — Și noi suferim aceste stări de lucruri.

Mai mult!

Guvernul a luat hotărîrea, cu bun gând, că fabricile să nu mai poată fabrica spirt metelic alb, ca alt spirt și ca apa la față, ci, pentru a se cunoaște din alte spirturi, el să fie colorat roșietic. Atunci dacă-l pune în vre-o beutură albă, ca țuica, ori-ce om poate cunoaște că aceea e otrăvitoare, că o vede tulbure, roșietică.

Și, mă rog, zeci de vinzători mari de beuturi au protestat (au ridicat cuvânt împotriva) la această măsură a guvernului, cerând să fie trasă înapoi și spirtul să fie lăsat a se fabrica, alb, ca și pân'aci ca să-l poate ci puca ce le place.

Până aci au ajuns cu îndrăzneala! Căci au mari sprijinitori sus la Banca Marmorosch Blank, care îi ocrotește!

— Oamenii cari sufăr de patima de a bea, să bage de seamă, că se joacă azi cu viața prin beutură. În deosebi cei cărora le place a da pe gât păhărele multicele. Otrava din acelea, puțintică într'un păhar, se face multă din multe pahare, — și dela „veselie“ iacă te pomenești la „petrecerea cea mai de pe urmă“... Și jidanului care te-a omorât, nu i se întâmplă nimic, nici statul nu-ți dă familiei vre-o răscumpărare!

PACEA LUMII.

Tulburată în Libia.

Italia a ajuns de nainte de războim stăpână pe o parte a țărmului de dincolo de Marea Mediterană, în Tripolitania, țară cu felurite popoare de credință mohamedană (turcescă). Dar n'are mare bucurie de stăpânirea sa acolo. Acele popoare nu se spun. Meru se zbat, ca să înlătore stăpânirea străină nou venită pe capullor.

Acum încă se vestesc lupte destul de singeroase din acele ținuturi. A-nume mai multe triburi (seminții) din părțile Libiei, sunt răsculate, și la Cyrenaica au avut lupte destul de singeroase cu trupele italiene de pază pe acolo.

Răsculații au lăsat pe câmpul de luptă 208 morți, iar din parte italienilor au căzut 10 soldați și 20 răniți.

Cel căzuți nu-s aici ei Italiani din Italia, ci-s soldați culeși de acolo din acea țară, comandați numei de Italiani și cu puțini italieni printre ei.

Și în Congo.

Și în Congo (în Africa) în hotarele ținute de Francezi, sunt tulburări, asupra cărora nici foile franceze nu mai pot tăcea.

Se spune că încă din luna Novembre trecut, s'au băgat de seamă mișcări contrare stăpânirii franceze. Un oarecare inginer Karno, negru crescut în Franța și adăpat la știința și lumina țării stăpânitoare, deprins a iubi libertatea, se silește să-și învețe și neamul său a-și doi acea libertate și a se lupta pentru ea.

De aceea el să dă pe sine de Profet (proroc) trimis de Dzeu ca să-și trezească neamul său și să-l cheme la altă viață. — Și popor mult îl urmează pe el,

Francezii hotărîsesc tragerea unei noi linii ferate și chiar tocmiteră număr mare de lucrători de pe acolo, — când băgară de seamă că cei tocmiți sunt mai gata a-i ataca pe cei ce le dau lor de lucru, decât a-i urma și a lucra în liniște.

Ei au ucis pe 2 albi cari aveau chemarea a începe și conduce lucrările și pe alți cinci i-au luat prizonieri.

Și se vorbește de tulburări izbucnite și altele gata a izbucni, cari dau de gândit stăpânirii franceze în Congo.

În Afganistan

sunt tulburări, revoluție, care nu mai înceată, decând Regele lor a hotărît schimbări mari în viața lor așa cum s'a făcut în Turcia.

Posta Redacției.

DSale Ion aș I., Șilindia. Cei 15 Lei sunt trecuți buni pe 1929. Nu se plătea să ți-i trimitem napoi. Iar harta care o dorești, noi n'o avem. La înnoirea abonamentului trimiți cu acei 15 Lei mai puțin.

DSale S. Chira în C. Mihăești. I. Valean, Crașova, și altora Ne pare rău a nu-ți mai putea trimite nici d-tale nici altora Calendare, — că nu mai avem. S'au trecut tote.

DSale Crăciunaș N. în Șirla. Dta ai trimis numai 20 Lei pentru 1 Calendar. Pentru acești bani nu ți l'am putut trimite recomandat, căci ar fi trebuit să punem 12 Lei plata postei pe el, — iar pentru 8 Lei nu-ți putem trimite 1 Calendar. Așa și s'a trimis simplu franco. Și se vede că a căzut în mâni bune, de nu ți l'a mai dat. Așa au pățit și alții cari au cruțat câțiva Lei la postă. Dar noi am scris meru: Puneți și taxa de recomandare, că de nu, se „perde“ prin mâni de nimic, și noi a doua oară nu-l trimitem.

Câne de vânat,

tiner, plin de viață, solu ales, foarte inteligent, — e de vînzare. Adresa la Administrația „Libertatea“, Orăștie.

(0) 1-2

Cum se abonează foile noastre?

„Libertatea“ cu „Foaia Interesantă“ împreună, le dăm 150 Lei pe an, 75 Lei pe jumătate de an, 40 Lei pe 3 Banii se trimit înainte, cu ajutorul „Mandatului Postal“ ce mitem tuturora.

— Inșă, cel ce vrea, poate să le aboneze și deos aceste foi: „Libertatea“ singură și „Foaia Interesantă“ singură. „Libertatea“ singură o poate avea, cine vrea, cu 120 pe an, 60 Lei pe 1/2 an.—

„Foaia Interesantă“ singură, o poate avea ori-cine pe 80 Lei pe an, primindu-o acasă, pe adresa sa.

Dar cel ce având „Libertatea“, ar vrea să mai dea băiat ori fată din vecini macar „Foaia Interesantă“ spre ce poate cere să-i mai punem 1—2—3—5 „Foi Interesante“ „Libertatea“ lui, și pentru acelea plătește numai 50 Lei pe așa că acel june ori jună, are și el pentru numai 1 Leu, o de petrecere și învățătură în fiecare Duminică.

Iar dacă o ceată de tinerime ar vrea să aibă numai „Interesante“, mai multe la un loc, le pot avea și așa, iacă cu Să se ortăcească cel puțin 5, cerând dară 5 „Foi Interesante“ (sau 8 sau 10—15—20) și atunci le vor primi pe acela un loc pe adresa ce ni-o vor da, — având a plăti așa fiec abonat (pentru Foaia lui) câte 60 Lei pe an. (Cu acest însă le dăm numai dacă se cer cel puțin 5 la un loc).

Ortăciți-vă, tineri buni, și abonați, în acest fel mai mult foi, — cu „Libertatea“ sau numai „Foi Interesante“.

Azi la orașe nu este cărturar, care să nu-și cumpere la mineca o foaie de petrecere și învățătură cu chipuri, așa că e „Foaia Interesantă“, și își petrece plăcut vremea cu ea învăț multe din ea.

Ai noștri frați și surori dela sate, de ce n'ar face și ei așa? De ce nu și-ar dori și ei o petrecere plăcută și folositoare, petetirea în Dumineci, a unei foi îngrijite și pe înțelesul lor tocmiteră, cum e „Foaia Interesantă“?

Avem zeci de învățători, preoți și alți cărturari dela sate cari duc, pe lângă „Libertatea“ lor, câte 10—20—25 „Foi Interesante“ și le împart tineretului din sat, chiar copiilor t măricei dela școală.

Faceți ca în tot locul cineva să ducă astfel de Foi bu pentru împărțire între cetitorii din sat.

CAUT 2 ÎNVĂȚĂCEI

Din familie bună în prăvălia mea de spețerie și manufactură.

Petru Bărsan.

Bozovici.

Calfă de brutar,

caut loc. Învățat în brutărie de mână 'ntâl. Pregăt foarte bine și pentru lucrările cele mai fine.

ARON JURCA,

calfă de brutar, Orăștie, Str. Crișan, 30.

(0) 1-2

Se vând

2 tauri de prăsilă

rasa Simenthal, vâsta de 18 luni, fiecare cu certificat de montă.

Filip Velicu

(1644) 2-2

Comloșul-Bănățean, 213 (j Timiș).

Local de prăvălie

bun și pentru măcelar, — e închiriat în Geoargiu de Jos, timp de patru ani. Are și local de 1 cameră și 1 bucătărie, și losieța curții. Grădina pentru zăvat. A se adresa la proprietar.

Ion Rieger

Geoargiu de Jos (Josi) Curtea Diamanților

(1648) 1-2

Calfă de ferar,

tiner, caută loc. Adresă

Achim Igna

(1643) 2-2 Homerod. p Geoargiu de Jos

2 UCENICI

din casă bună, se primesc în dată la subscrierul. Să aibă cel puțin 4 clase primare.

— Tot la subscrierul se află vâzere 3 mașini de cusut pentru pantofară (2 fabricat „Singer“, 1 Kaiser).

Cornel Lăzăroiu

(1649) 1-2 Franzelar-brutar, Orăștie

Beția

Cine vrea să scape de patima aceasta uricioasă, să întrebuințeze „Antibetismul Vêrtes“, scuti legal, preparat de mult încercat, care degustat bețivul de beuturi spirituoase. Fiind fără gust, se poate da pătimășului fără știră sa. Mil și mil de scrisori de recunoștință. 2 Bacoaze 360 lei prin ramburs.

— Spese postale și ambalaj în regie proprie. —

Farmacia la „VULTURUL ALB“ Nr. 33, Lugoj, Banat.

Boale de STOMAC

de tot felul ca: lipsa de apett, miastuirea grea, catarul de stomac, acreala, greața și vomarea, sgârci de stomac și peste toate greutățile și slăbiciunile stomacului, se înlătură prin

Esența de STOMAC „Vêrtes“

4 sticle 540 lei prin ramburs